

Internetconsultatie wetsvoorstel van school naar duurzaam werk.

Ouders & Onderwijs - 6 september 2022

Het wetsvoorstel 'Van school naar duurzaam werk' bevat goede elementen waaronder de verhoging van de leeftijd voor de mogelijkheden tot begeleiding naar 27 jaar en de structurele bekostiging van de taak begeleiden naar werk in het onderwijs. Maar deze wijzigingen bieden nog te weinig voor alle jongeren met een ondersteuningsvraag die nu uitvallen in het onderwijs. Dat geldt vooral voor de jongeren uit het voortgezet onderwijs en praktijkonderwijs. Er blijven beperkingen in de doelgroep en schotten in de loopbaan bestaan. Hierdoor blijven bepaalde groepen buitengesloten of hebben minder mogelijkheden op de ondersteuning naar werk. Wij vragen nogmaals om het wetsvoorstel hierop te verbreden en de verantwoordelijkheid van betrokkenen en ondersteuning voor alle jongeren met een ondersteuningsvraag, niet afhankelijk van hun vooropleiding of achtergrond, gelijkelijk beschikbaar te maken.

Hieronder reageren wij op een aantal specifieke onderdelen.

Doorlopende begeleiding

Iedere jongeren doorloopt een eigen loopbaan naar werk. Dit is een cruciale fase in hun leven en bepalend voor hun verdere leven. Iedere drempel of overgang hierin kan zorgen voor stagnering of belemmering hiervan. In het wetsvoorstel lijkt het erop dat door de verplichte samenwerking tussen ketenpartners in het wetsvoorstel sprake van een sluitende aanpak. Het blijft erg ingewikkeld voor een jongere om te weten waar en bij wie hij/zij precies terecht kan voor welke hulp en wanneer onder andere door de verschillen per regio. De ketenpartners (scholen en gemeenten) maken per arbeidsmarktregio afspraken over de eigen regionale samenwerking, terwijl de diverse regio-indelingen voor onderwijs en arbeid niet overlappen. En ook de regio-indeling van de doorstroompunten daar niet op aansluit. Het risico van afschuifgedrag en traagheid door niet lopende afstemming tussen organisaties, met steeds andere aanspreekpunten en mogelijkheden voor jongeren, is daardoor nog steeds reëel.

Ook blijft de ondersteuning te weinig integraal en mist de aansluiting met andere leefgebieden waar de jongeren mee te maken hebben (school en werk, inkomen, wonen, support en welzijn). Een oplossing is een persoonlijk budget voor een (levensloop)begeleider voor al deze leefgebieden tegelijk. Iemand die de jongere goed leert kennen en ondersteunt bij het maken van een toekomstplan en dit vertaalt in haalbare stappen. Die jongere en ouders onafhankelijk informeert over de mogelijkheden en hen door het ingewikkelde systeem van ketenpartners heen loodst. Iemand waar de jongere altijd op terug kan vallen. Deze investering in een doorlopende, vertrouwde persoonlijk begeleider die op maat, daar waar gewenst en nodig, meedenkt en ondersteunt op alle leefgebieden verkleint het risico op uitval werkelijk.

Ruimte en flexibiliteit

Jongeren hebben ruimte nodig om hun eigen loopbaankeuzes te kunnen maken. Die ruimte wordt in door dit wetsvoorstel beperkt. Zo moeten jongeren uit het VSO en Pro op te jonge leeftijd definitief kiezen tussen uitstroom richting een stabiele individuele uitkering (Wajong 2015) of werk (beschut werk of banenafpraak). Meer dan de helft van de jongeren die vanuit het VSO uitstromen richting werk of een vervolgopleiding, zit na vijf jaar thuis in de bijstand. Een Wajong uitkering aanvragen is dan niet meer mogelijk. Een Wajong uitkering biedt wel toegang tot dagbesteding en inkomenszekerheid. Andersom is het heel moeilijk om vanuit een Wajong uitkering de stap naar betaald werk te zetten.

Juist in deze levensfase simpel kunnen switchen tussen een gewone baan, een baan via de banenafpraak, beschut werk, werkplekieren of een plek in de dagbesteding vergroot ontwikkelkansen voor jongeren. Door wet- en regelgeving is dit nu onnodig lastig. Het is tijd dat hier verandering in komt! Als het werken toch (even) niet lukt terug moeten jongeren terug kunnen vallen op de zekerheid van een Wajong uitkering. Dit biedt hen de geruststelling en veiligheid om uit te zoeken wat bij hen past. In het wetsvoorstel mist de verbinding met het project Simpel Switchen in de Participatieketen, terwijl daar veel winst te behalen is voor de ontwikkelkansen van jongeren en een stapsgewijze route naar werk.

Wettelijke grondslag nazorg ook voor VSO/Pro

De wettelijke grondslag voor nazorg/loopbaanbegeleiding voor VSO en Pro is nu niet meegenomen. Dat is een gemiste kans en wij verzoeken dan ook dit alsnog te laten gelden voor VSO en Pro op dezelfde wijze als dit nu is opgenomen voor het MBO en inclusief de daarbij horende bekostiging.

Financiering van de functie van regiocoördinator is voor deze wettelijke grondslag onvoldoende. Een coördinator is immers vooral bezig met het coördineren van begeleiding, terwijl het juist de begeleiding zelf is die financiering behoeft. Daarvoor is een goede begeleiding vanuit school en daarna nodig (levensloopbegeleider).

Beperking doelgroep MBO-studenten

Er is gekozen om de termijn waarop de MBO-instelling ondersteuning biedt te beperken tot één jaar. Deze termijn is gekozen als duidelijke afbakening voor de betrokkenheid van de MBO-instelling. Dit is een verkeerd uitgangspunt. De afbakening zou uit moeten gaan van de jongere en zijn/haar loopbaanontwikkeling. Iedere overstap of drempel zorgt voor extra uitval of in verlies van de ondersteuning doordat een andere partij de ondersteuning moet overnemen, als daar sluitende afspraken over zijn.

Daarnaast is in het wetsvoorstel gekozen voor de ondersteuning aan de diplomerende studenten met een entree of bol niveau 2 opleiding. Hoewel een groot deel van de doelgroep van dit wetsvoorstel hieronder valt, is dit wederom een beperking en brengt drempels op. Het verzoek is om het wetsvoorstel op beide onderdelen te verruimen.

Verbinding met zorg en hulpmiddelen

In het wetsvoorstel mist de verbinding met zorg en begeleiding en de regionale samenwerking met zorgpartners. De zorg maakt in dit wetsvoorstel slechts optioneel onderdeel uit van een regionaal programma. Voor jongeren met een ondersteuningsvraag zijn (zorg)voorzieningen, aanpassingen of hulpmiddelen essentieel om goed mee te kunnen draaien. In dit kader mist ook de rol van het UWV, die belangrijk is voor werkplekaanpassingen.

Discriminatie op grond van beperking

Om kansen van jongeren op de arbeidsmarkt structureel te verbeteren blijven inspanningen om kansengelijkheid voor jongeren met een ondersteuningsvraag nodig. Onder andere om (stage)discriminatie op grond van een beperking op de arbeidsmarkt aan te pakken. In de keten hebben ook werkgevers de verantwoordelijkheid om met een open blik kennis te maken met jongeren met een ondersteuningsvraag en hen een eerlijke kans te geven.

Aan de verdere uitwerking en implementatie van deze wetswijzigingen dragen wij graag bij.